

Kaupunginhallitus 3.6.2019

Kotihoidon lisäresurssit selvitys:

1) Hoito- ja vanhuspalvelujen keskeiset toiminnalliset muutokset ja henkilöstölisäykset vuosina 2015 – 2019

v. 2015

Toiminnalliset muutokset:

- Kotihoidossa on toiminnanohjausjärjestelmä käytössä, kotihoidon henkilöstöresurssi on riittämätön, ja säännöllisen kotihoidon asiakkaille on tarjottu kotihoidon palveluja palvelusetelillä ja ostopalveluin tilanteen helpottamiseksi
- Jonotusajat hoitoyksiköihin pitenivät myös ollen vuoden lopussa 4 kk 17 pv (vrt. vanhuspalvelulaki 18 § ja 26 §), hoitopaikan sai vuoden aikana yhteensä 36 henkilöä

Henkilöstölisäykset:

- Kotihoitoon ei saatu talousarviossa esitettyä kahden hoitajan lisäystä, ei henkilöstölisäyksiä

v. 2016

Toiminnalliset muutokset:

- Ennaltaehkäisevän vanhustyön osuutta lisättiin tekemällä hyvinvointia edistävät kotikäynnit sekä 80-, että 90 v. täyttäneille ikäihmisille, jotka eivät ole säännöllisten sosiaali- ja terveyspalvelujen piirissä. Kotihoidon hyvinvointia edistävät kotikäynnit on toteutettu ilman henkilöstölisäyksiä
- Ikäneuvolatoiminta käynnistyi omaishoitajille suunnattujen terveystarkastusten muodossa, toiminta toteutettiin olemassa olevilla resursseilla yhtenä päivänä viikossa
- Tehtäväalueen yksikköjen sairaanhoitajista muodostettiin sairaanhoitajan konsultaatorinki, jonka tavoitteena oli lisätä sairaanhoidollista osaamista hoitoyksiköissä ja kotihoidossa
- Jonotusajat hoitoyksiköihin edelleen pitkät, vuoden lopussa jonotusaika oli 4 kk 4 pv
- Uusien ryhmäkotien suunnittelu Aurinkosäätiön laajennusosaan (D-talo) käynnissä

Henkilöstölisäykset:

- Ei henkilöstölisäyksiä

v.2017

Toiminnalliset muutokset:

- Uudet muistikodit, Sylvi ja Ellen, avattiin 1.4.2017 ja 1.10.2017. Viialan ryhmäkoti lakkautettiin.
- Jonotusaika ympärivuorokautisiin palveluihin puolittui edellisvuodesta ollen vuoden lopussa 2 kk 1 pv
- Kotisairaaloiminta käynnistettiin pilottina 1.10.2017 lukien ja osaston paikkalukua pienennettiin 4:llä, yksi potilashuoneista otettiin kotisairaalan käyttöön, laitoshoidon osuus palvelurakenteessa väheni
- Kotikuntoutus tiimin toiminta käynnistettiin pilottina 1.10.2017 lukien. Toiminta tukee kotona selviytymistä ja toimintakyvyn ylläpitämistä, siirtäen näin raskaampien hoitomuotojen, kuten tehostettu kotihoito ja ympärivuorokautinen hoiva, aloitusta myöhempään ajankohtaan

Henkilöstölisäykset:

- Ryhmäkotien hoitohenkilökunta: Viialan hoitajat (6) vanhoina työntekijöinä uuteen muistikotiin + vastaava sairaanhoitaja (1) + sairaanhoitajat (2) + hoitajat (15), yhteensä 18 uutta vakanssia ryhmäkoteihin
- Kotikuntoutustiimi pilotissa uusina määräaikaisten työntekijöinä fysioterapeutti (1) + sairaanhoitaja (1) 1.10.-31.12.2017
- Kotisairaala käynnistettiin ilman henkilöstölisäyksiä
- Kotihoitoon siirrettiin kaksi (2) vammaispalvelun hoitajaa vammaisasiakkaiden määrän johdosta

v.2018

Toiminnalliset muutokset:

- Kotikuntoutustoiminta vakinaistettiin 1.1.2018-
- Kotisairaaloiminta vakinaistettiin 1.1.2018-
- Jonotusajat tepa-paikoille lyhenivät uusien yksiköiden paikkalisäyksen johdosta ollen ajalla 1.1.-31.8.2018 2 kk ja 1.9.-31.12.2018 3 kk 6 pv

Henkilöstölisäykset:

- Kotikuntoutustiimin fysioterapeutti (1) ja sairaanhoitaja (1) vakinaistettiin kotihoidon henkilöstöksi

v.2019

Toiminnalliset muutokset:

- Geriatrisen, laaja-alaisen arvioinnin ja kuntoutuksen kehittäminen tavoitteena hoito- ja vanhuspalvelujen palveluketjussa. Ikäihmisten palvelutarpeen arvioinnin ja kuntoutuksen kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti yhteistyöhankkeessa
- Asiakasohjaus ja neuvonta kehittyvät mm. KomPASSi –hankkeessa luotujen maakunnallisten käytäntöjen mukaisesti

Henkilöstölisäykset:

- Geriatri, yhteinen terveyspalvelujen kanssa, valittu toukokuussa 2019, vastaanottaa viran alkuvuodesta 2020
- Asiakasohjaaja aloitti työnsä maaliskuussa 2019. Asiakasohjaaja työskentelee lisäksi Naantalin ikäihmisten SAP-koordinaattorina.

Taulukko: Henkilötyövuodet yksiköittäin v.2015-2019:

	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Yhteinen henkilöstö	3,2	3,2	3,2	3,2	4,2 (geriatri)
Kotihoito	50,6	50,6	51,1	53,1	54,1 (as.ohj)
Ryhmäkodit	39,6	39,6	47	59	59
Birgittakoti	48	48	48	48	48
Vuodeosasto	33,5	33,5	33,5	33,5	33,5

(TP 2015-2018 oheisaineistosta)

2) Miten paljon henkilöstöä pitää lisätä Naantalissa, jos tehostetun palveluasumisen mitoitustilaksi säädetään 0,7?

Birgittakoti:

Henkilöstötilanne 2019 ja tulevaisuus

Hoitotyöhön osallistuvia henkilöitä on tällä hetkellä 41 työntekijää (nämä voidaan laskea hoitotyön mitoitukseen). Tämä suhteutettuna tämän hetkiseen asiakasmäärään (64 asiakasta) on 0,64.

Jos henkilökuntamitoitus olisi tulevaisuudessa 0,7 tulisi hoitajia olla 44,8 eli tarkoittaisi noin 4 hoitajan lisäystä vakansseihin.

Tulevaisuudessa selkeä tarve vähintään 1 varahenkilölle (menee pelkästään vuosilomasijaistuksiin), sekä mahdollinen vakanssimuutos (lisäys) kuntouttavan päivätoiminnan ohjaajan toimeen (AMK-tasoinen kuntoutusalan ohjaaja).

Ryhmäkodit

Henkilöstötilanne 2019 ja tulevaisuus

Kummeli:

Hoitajan vakansseja on 7 ja asukashuoneita 10, joten nykyisellään mitoitus on jo 0,7. Todellisuudessa asukkaita nyt 11 ja lisäksi tukiasunnon asukkaan hoivapalvelut annetaan yksiköstä. Kummelin kohdalla mitoituksessa on huomioitava tulevaisuudessa asukasmäärän vaihtelevuus. Asukkaina voi olla pariskuntia joilla molemmilla puolisoilla hoidon tarve. Tarve yhden hoitajan lisäykseen mahdollisesti tästä syystä.

Katavakoti:

Nykyisellään 16,5 hoitajaa + 0,5 toimistosihteeri. 0,7 mitoitus vaatii hoitohenkilökuntaa 18,2 nykyisen asukaspaikka tilanteen mukaan (kun Jannelassa 16 paikkaa ja Onnelassa 10). Jos Jannelassa on vain 15 paikkaa käytössä, on tarve 17,5 hoitajaa.

Mikäli tulevaisuudessa mitoitus on 0,7, tarvitaan 1-2 hoitajaa lisää

Tulevaisuudessa selkeä tarve vähintään 1 varahenkilölle (menee pelkästään vuosilomasijaistuksiin).

Myllynkiventien ryhmäkodit

Alli:

16 paikkaa ja 10 hoitajaa mitoitus 0,6. Lisäys 1,2 hoitajaa jos mitoitus nousee 0,7

Sylvi ja Ellen:

19+19 paikkaa ja 23 hoitajaa, mitoitus 0,6. Lisäys 3,6 hoitajaa jos mitoitus nousee 0,7

Eli yhteensä n. 5 hoitajaa lisää Myllynkiventien ryhmäkoteihin.

Tulevaisuudessa selkeä tarve vähintään 1-2 varahenkilölle (menee pelkästään vuosilomasijaistuksiin).

3) Paljonko kotihoidon vanhusasiakkaista on ns. välimuotoisessa asumispalvelussa ja paljonko ”normaaleissa kodeissa” ja miten tämä vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen ja henkilöstön tarpeeseen Naantalissa verrattuna muihin kuntiin?

Kotihoidon asiakkaat:

Kotihoidon asiakkaat välimuotoisissa asumispalveluissa Aurinkosäätien D-talossa, yhteensä 21 henkilöä.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaat ”normaaleissa kodeissa”, yhteensä 274 henkilöä.

Tilapäisen kotihoidon asiakkaat ”normaaleissa kodeissa”, yhteensä 320 henkilöä.

Tukipalvelujen piirissä olevat kotihoidon asiakkaat ”normaaleissa kodeissa”, yhteensä 411 henkilöä.

Kotihoidon palvelujen tarjoaminen samaan rakennuskompleksiin (D-talo) lyhentää matkoihin käytettyä aikaa ja siten tehostaa kotihoidon toimintaa. Saaristokaupungissa on kotihoidon asiakkaita kuitenkin myös pitkien ja haastavien etäisyyksien päässä, jolloin kotihoitajien työajasta työmatkoihin kuluu normaalia huomattavasti enemmän aikaa.

Liite: kotihoidon osastonhoitajan laatima katsaus kotihoidon palveluiden tilanteesta käyntitilastona

Toiminnan tehokkuus

Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma. Päivitys vuosille 2019-2020:

”...Asunnon ja palvelut yhteen sovittavassa asiakasprosessissa keskeisessä roolissa ovat ns. välimuotoiset asumisen mahdollisuudet. Välimuotoista asumista on mahdollista toteuttaa eri tavoin. Olennaista siinä on, että jo kohtalaisen paljonkin palvelua tarvitseva ikäihminen voi asua turvallisesti ja laadukkaasti omassa kodissa ja saada tarvitsemansa palvelut”, s.48.

Naantalissa on suhteellisen paljon välimuotoisia asumispalveluja verrattuna lähikuntiin.

Liite: Välimuotoiset asumispalvelut Naantalissa ja ympäristökunnissa

Aurinkosäätien esteettömät, turvatekniikalla varustetut ikäihmisten asunnot lähellä kaupungin palveluja mahdollistaisivat kotihoitoon ja kotikuntoutukseen, sekä mahdollisesti myöhemmin myös kotisairaalaan lisäresurssioimalla asukkaiden hoidon ja huolenpidon paljon palvelua ja hoitoa tarvitsevien ikäihmisten osalta heidän omassa kodissa. Tällöin tehostetun palveluasumisen asumisaika varsinaisissa hoivayksiköissä lyhenisi ja tehostetun palveluasumisen paikkoja vapautuisi enemmän 24/7 hoivapaikkoja tarvitsevien käyttöön.

Kaupungin ja Aurinkosäätien yhteistyöllä ja kotihoitoa lisäämällä, monipuolistamalla ja kehittämällä on mahdollista saavuttaa hyötyjä ikäihmisten palvelurakenteessa. Tehostetun palveluasumisen paikkojen käyttöönotto myöhentyisi ja asumisajat ympärivuorokautisessa hoidossa lyhentyisivät.

Varsinais-Suomen alueen tavoitetasona v.2025 on ympärivuorokautisessa hoidossa 8% 75 vuotta täyttäneestä väestöstä (v. 2018 Naantalissa tepa:ssa 7,62%, lisäksi Jannelan laitoshoidon yksikkö 0,79%) ja säännöllisessä kotihoidossa 12% 75 vuotta täyttäneestä väestöstä (v. 2018 Naantalissa 11,91%). Tilanne oli v.2018 Naantalissa lähes maakunnallisen tavoitetason mukainen, mutta lisäresurssia kotihoitoon ja asumispalvelujen kehittämistä

tarvitaan kuitenkin jo vuosina 2019-2020. Suurta haastetta palvelutuotannossa aiheuttavat hoitohenkilökunnan rekrytointivaikeudet ja kilpailu osaavasta ja alalle motivoituneesta työvoimasta.

Taina Lahtiola
hoito- ja vanhushpalvelujen johtaja